Boningshuset och ena flygeln med synlig timmerstomme. Verandan har fått nytt plåttak och dubbeldörrarna nya speglar.

Paradiset vid vägs ände

Ibland blir det inte som man tänkt sig. Varken Gunilla eller Johan var särskilt fokuserade på röda torp. De hade redan ett sommarställe från mitten av 1900-talet. Men en annons fick dem att åka på visning, och på den vägen är det.

TEXT SOFIA MEURK FOTO KARIN FOBERG

Här äter Gunilla och Johan de flesta måltider under bar himmel.

En ljus och trivsam entré. Rakt fram går trappan upp till vinden.

”Under åren har Gunilla och Johan byggt upp ett ovärderligt kontaktnät med de bästa hantverkarna i trakten.”

Lummiga småvägar på gränsen mellan Sörmland och Östergötland leder fram till de tre gårdarna i Långmossen. Det är en vacker gårdsbild med totalt nio byggnader som ligger klassiskt grupperade. Gunillas och Johans gård är från 1860-talet, då stamgården delades i tre delar. Boningshuset flankeras av två flygelbyggnader och ett par stora oxlar skärmar av mot ladugård, hönshus och ved- och snickarbod. Ytterligare byggnader är torrdass, smedja och matkällare. Sju byggnader har tegeltak vilket gynnar både tornseglarna och ladusvalorna. Ambitionen är att behålla alla tegeltak, kanske går det att få byggnadsvårdsbidrag från länsstyrelsen.

– Jag brukar säga att vi bor i Bullerbyn, med stora gården, mellangården och lilla gården, berättar Gunilla. Vi köpte det väldigt snabbt. Pang, pang, utan att riktigt veta vad vi gjort. Vi hade inte letat röd stuga. Det här blev ett slags ansvar, vårt förra hus var bara lek.

Under alla år de haft sommarhuset i Nyköping hade de lärt känna trakten kring Långmossen. Och efter två visningar kändes det helt rätt.

Inflyttningen skedde vid midsommar 2006. Redan efter helgen gick pumpen sönder. Därmed började jakten på duktiga hantverkare. Ett trettiotal telefonsamtal ledde till slut till kontakt med bland andra Rundgrens Bygg och Ålberga Snickeri, som de varit trogna. Under åren har Gunilla och Johan byggt upp ett ovärderligt kontaktnät med de bästa i trakten. Numera åker de till snickaren med en idé och hittar tillsammans en lösning.

DET VAR INTE precis ett renoveringsobjekt de hade köpt, men det har ändå blivit ett antal större projekt och mer arbete än de kunnat ana. I boningshuset har hela undervåningen, kök och rum, renoverats grundligt, inklusive alla fönster. När färg- och tapetlager togs fram fick de också en känsla för de växlande stilidealen genom åren. I genomsnitt har det tapetserats om vart tjugonde år.

– Vi köpte 16 rullar av samma Sandbergtapet, den skulle vi ha i alla rum, tänkte vi. Nu är den övertapetserad, vi har förstått att varje rum har sin karaktär.

PLAST- OCH KORKMATTOR revs ut. Taken skrapades fria från plastfärg, spackel och silikon - ett riktigt hästjobb. Det bästa inköpet var en speedheater som snabbt och enkelt tar bort gammal färg på fönsterbågar. Övervåningen består av en kammare och öppen vind. I kammaren tapetserade de, slipade golvet och målade taket.

Redan till inflyttningen hade Gunilla och Johan köpt köksinredning från Ikea, men bara delar av den har använts. I stället ritade de sin egen köksinredning och tog upp en dörröppning på gaveln för att skapa direktkontakt med utediskbänk, kryddland och grill. Ålberga snickeri har byggt delar av köksinredningen och dörren ut med spröjsat glas.

Gunilla och Johan har byggt köksinredningen själva utom våtenheten. Skåpstommar samt dörrar kommer från Ikea, hyllor och bänkskiva från Ålberga snickeri. Tapeten heter Stänk, Lim&Handtryck.

Alla ytskikt är varsamt åtgärdade. I rörspisen sitter en måttbeställd glaslucka genom vilken man ser elden. I köket skymtar ett kolorerat flygfoto över Långmossen.

”Många gånger vinner ett hus på att besluten måste få ta sin tid. Plötsligt kommer lösningen.”

– Det tog två år att komma på att lilla garderoben mellan kök och rum skulle bort. Vi hade tänkt till om lister och allt, sedan sade Gunilla att vi kanske kan ta bort garderoben. Där satt den! Många gånger vinner ett hus på att besluten får ta tid. Plötsligt kommer lösningen, menar Johan.

Till gården hör tre stora uthusbyggnader – ladugård, hönshus och ved- och snickarbod. Hönshusets tak har lagts om och i ladugården finns en enkel dusch intill de gamla spiltorna. Ingen lyxrenovering, utan bara uppiggat med färg. I ladugårdens magasinsdel ligger grovsnickeriet med klyv, kap och fräs och stora utrymmen för förvaring av virke.

LÅNGMOSSEN HAR SUCCESSIVT förändrat Gunillas och Johans liv. De prioriterar att kunna vara här så mycket som möjligt och varva intensivt renoveringsarbete med stunder av vila eller utflykter i närheten. Alla projekt görs tillsammans och de dokumenterar grundligt.

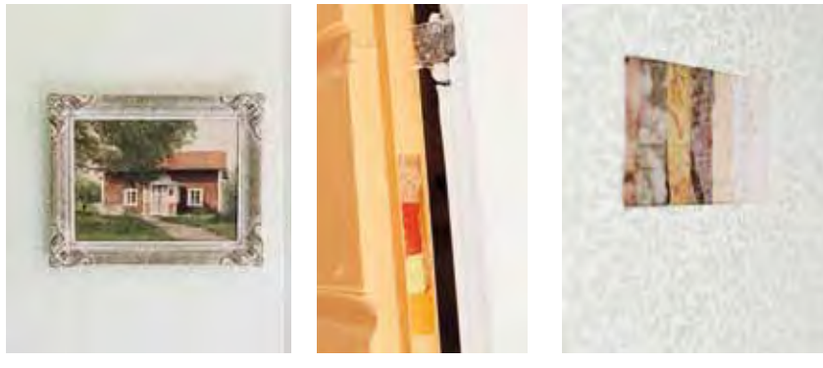

Det handkolorerade fotografiet visar boningshuset vid mitten av 1940-talet. Sparade färg- och tapettrappor dokumenterar husets historia.

VAD ÄR EN SPEEDHEATER?

En speedheater används för färgborttagning och blev Gunillas och Johans smala lycka i arbetet med att renovera fönster.

– Man kan baxna över kostnaden för en speedheater (ca 4–5000 kr) men Johan tycker att man ska ha bra verktyg. Den blev en riktig aha-upplevelse. Vår första tanke var att byta ut fönstren, men efter att ha tagit bort den gamla färgen med speedheatern på ett fönster var det självklart att fortsätta. Nu använder vi vår speedheater till allt: golv, foder och stugknutar. Den är verkligen det ultimata verktyget.

Väggarna i kammaren är tapetserade med tapeten Christophe från Sandberg. Golvet målades med Gysinge grön umbra 15%. Taket är pappspänt och linoljemålat.

I logen finns gott om plats för förvaring av överblivna dörrar och annat.

”Långmossen har successivt förändrat våra liv, vi prioriterar att kunna vara här så mycket som möjligt.”

Gårdsbilden är intakt sedan byggåret och skapar en intim atmosfär.

LÅNGMOSSENS HISTORIA

Flera originaldokument följde med huset. Ägarlängden är kort, bara två ägare under 1900-talet före Gunilla och Johan. Alla tre gårdarna var en stor gård före skiftet på 1860-talet. Namnet är ändrat från Långmåsen till Långmossen, efter torvmossen intill. Gustaf Andersson köper Långmossen för 4 000 kr år 1894. Han dör 1901 och dottern ärver 2/3 och sonen 1/3. Dottern gifter sig med Carl Gustaf Eriksson och de köper ut brodern för 2 000 kr. Brodern flyttar till Nordamerika. Paret får 1905 en son, Martin, som sedan arrenderar av sina föräldrar. 1931 betalar han 200 kr/år + 50 kg sättpotatis. 1934 dör fadern och Martin ärver. Hushållerskan Tekla bor här sedan början av 1930-talet. Inga barn. 1969 dör Martin. 1979 dör Tekla. Drängarna Allan och Börje bor på gården som 1980 får nya ägare. Dessa säljer 2006 till Gunilla och Johan.

– Vi tycker själva att allt vi gör blir så bra. Man måste kunna njuta av resultaten.

Mycket tid har också lagts på att ta reda på historik om gården och om dem som bott här. Ägarlängden är gles och de har numera full koll på ägarförhållandena. Av vänliga grannar och tidigare ägare har de fått foton som visar hur det sett ut under 1900-talet. Under planeringen av alla projekt, till exempel när verandan var tvungen att renoveras på grund av myrangrepp, kom de äldre fotona till användning och fungerade som förlaga. I den ena flygelbyggnaden har de inrett ett kombinerat kontor och gästrum. Här sker gårdsforskningen på lediga stunder.

Från att inte alls ha haft siktet inställt på äldre hus är de nu hängivna linoljefärg och det ansvar det innebär att förvalta en äldre gård för kommande generationer.

– På sätt och vis var det kanske det här vi hade letat efter omedvetet. Det är en häftig resa att få göra det här, det är på riktigt, säger Gunilla. ●